

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. In Concilio universali Africæ tractabatur de causis communibus. Ceteræ provincialibus synodis relinquebantur discutiendæ. Quæ sint causæ communes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

tant; ut congregato conventu, plena possit esse auctoritas. Vbi observandum est, opportunè admodum Afros uti canonibus Nicænis, ut generalis conventus Africae auctoritatem firment. Quamvis enim Nicæna Synodus, si verba ejus rectè expendantur, synodi tantum Episcoporum unius provinciae mentionem faciat, quæ à Metropolitana convocetur, attamen evidens est synodum quæ ex quinque aut sex provinciis convenerit minoris auctoritatis non futuram ex eo capite quòd & frequentior fuerit & illustrior. Atque adeo Concilium generale Africae spectandum est non secundum ipsa verba canonum Nicææ, sed juxta sensum & mentem eorundem canonum. Eidem fundamento inniritur secunda Synodus Oecumenica, cum Dioceseon corpora constituens, ait hinc eventurum ut causæ ecclesiasticæ tractentur in synodis provinciarum, eundem Nicænam Synodum. Hinc pariter factum ut Hincmarus Remensis Archiepiscopus, eorum patrum menti amulatus, sæpe auctoritatem Conciliorum generalium Ecclesiæ Gallicanæ deducat à Concilio Nicæno; quòd ea revera sint Concilia provincialia, tamen ex quibusdam provinciis constituta. Quippe provincia cuilibet liberum est aliam convocare, juxta canones apostolicos, Antiochenos, & Constantinopolitanos. Zonaras, in commentario ad hunc canonem Africanum, qui est XXI. in ejus Collectione, cum non satis animadvertet eo loco agi de synodo generali Africae, non autem de synodo unius tantum provinciae, pravam admodum explicationem proposuit, nimirum, eo canone juberi ut Metropolitanus duos Episcopos ex comprovincialibus suis deleget, qui ejus auctoritatem in synodo illa representent, tanquam Vicarij, τοποτηρηται. Balsamo verò contextum canonis integrum non refert, sed synopsis tantum Dionysij Exigui Græcè versam; quæ docet debere Metropolitanos semel unoquoque anno ad synodum accedere, τὸς συνόδου οἱ μητροπολιταὶ ἕκαστος. Vnde colligendum est eum canonem intelligi debere de synodo universali, ad quam Metropolitanus adeste tenentur cum legatis suarum provinciarum. Porro ope istius versionis Græcæ corrigenda est hoc modo synopsis Dionysiana: *Vt per annos singulos pes omnes provincias ad Concilium Metropolitanum conveniant.* Rejiciendaque est lectio editionis Parisiensis anni MDCXXXVIII. quæ ita habet, *conveniantur.*

V. Concilium autem illud universale Africae nullas alias causas ad suam cognitionem trahebat quàm eas quæ communes erant

omni clero Africano; ceteras verò, quæ particulares erant, uniuscujusque provinciae definitioni permittebat. Distinctio illa extat in canone XCVI. Collectionis Canonum Africanorum: *Placuit ut non sit ultra fatigandis fratribus anniversaria necessitas; sed quoties exegerit causa communis, id est, totius Africae, undecunque ad hanc sedem de hac re data litera fuerint, congregandam esse synodum in ea provincia ubi opportunitas persuaserit. Causæ autem quæ communes non sunt, in suis provinciis judicentur.* In eo porro consistit difficultas, quænam dicerentur causæ communes. Balsamo in commentariis ad hunc canonem ait causas communes esse illas quæ dogmaticæ sunt, de *quibusdā articulis*, quas privatis opponit, id est, controversiis quæ inter Clericos aut Episcopos emergunt. Verùm explicatio hæc habet adhuc aliquid difficultatis, etique non convenit cum reliquis canonibus Africanis. Certum quidem est causas dogmaticas, id est, eas quæ fidem respiciunt, primas esse inter communes. Sic Pelagij hæresis damnata est in Concilio Carthaginensi generali: de quarelatum est ad Innocentium primum. Sed abæ quoque causæ in eum numerum referuntur, nimirum, controversia quæ circa jurisdictionem accensa est inter Ecclesias Africanas & Summos Pontifices, quæ in Conciliis universalibus Africae disceptata est. Canones quorum auctoritate ordinabatur politia ecclesiastica decernebantur in Conciliis generalibus. In accusationibus verò adversus Episcopos prima causæ cognitio, prout reo libebat, ad synodum provinciae deferri poterat, vel ad Concilium universale; ut patet ex canone IX. & LXXXVII. Itaque omnes illæ causæ annumerantur communibus.

VI. Quoad causas verò Presbyterorum, variant canones Africani. Quippe CXXV. ex Concilio Milevitano desumptus, eis liberum esse decernit appellare à judicio Episcoporum suorum ad *Africana Concilia*, vel ad *Primates provinciarum suarum*. Idipsum etiam scribit Concilium Africanum in epistola ad Celestinum Papam: *Vnicuique concessum est, si iudicio offensus fuerit cognitorum, ad Concilia suæ provinciae vel etiam universale provocare.* Et nihilominus canone XXVIII. prohibentur ne ad alios appellent quàm ad *Primates suarum provinciarum*. Varietas illa explicanda est ope canonis XCVI. quo decisio causarum quæ communes non sunt permittitur synodo uniuscujusque provinciae, causarum verò communium, synodo generali, adeo ut si iudicium latum adversus Presbyterum aut quemlibet clerico in causam generalem vertatur ob in-